

АНДРІЙ ГАРАСЕВИЧ

СОНЕТИ

ПРАГА

1941

КНИГОЗБІРНЯ «ПРОВОЄМ» Ч. 9.

АНДРІЙ ГАРАСЕВИЧ

СОНЕТИ

ПРАГА

1941

КНИГОЗБІРНЯ «ПРОВОЄМ» Ч. 9.

PRINTED IN GERMANY

Всі права застережені.

Обгортка праці акад. маляра проф. Р. Лісовського.

Наклад 2.500 примірників.

Друк. І. Андреска вд., Прага XII, Белеградська 10.

СТЕПОВА ВІЗІЯ

СТЕПОВА ВІЗІЯ

Прозорий день озолотив степи,
і голову на супочинок хилить.
А вечір підкрадається, пестить
шовковість жит, і вітру буйну силу...

Жита біжать... В заобрійну блакить
перлини колосків перекотились.
Байрак — острів їх поглина на мить,
а далі ген — смарагдами, могили...

І враз — в хмарках зашарлатіла кров,
і небо догоріло... Гул погоні
несеться з вітром... Десь горить село...

Ось, на коні, хитаючись в розгоні
Мертвий козак...

А вечір тінь мережить...
Туманом котить ніч останні стежі...

Г А Й Д А М А К И

Не котить вітер хвилі по житах...
Вони ж — потоптані ляцькою кіннотою...
І тільки — чорний, погорілий пах,
і тільки — блиск заграв, і гуркіт бою...

Ось, меч стиска в заціплених руках
мертвий козак...

А злото жит юрбою,
то схилиться, і тоне у сльозах,
то хижий вітер рве його з собою...

А дим — клубами підпирає обрій,
і раннє сонце пхає у гору...
Ось, гайдамаки: Залізник хоробрий

веде їх по кривавому шляху...
З лица, з очей говорить мести гнів:
»Сьогодні знов розгромили ляхів!«

ГОНТА В УМАНІ

I.

Минають дні, минає літо,
а Україна, знай, горить...

(Т. Шевченко)

На синій степ рядном лягає ніч,
і вітер рве ряди тополь стрункі...
Реве Дніпро... В кущах регоче сич,
пожовклим листом бють вітри лункі...

Лиш де-де місяць з-за грізних узбіч
кудлатих хмар, що вогкістю п'янкi,
осяє степу половецьку дич:
Руїни, трупи, згарища німі...

Аж ось — стернею раптом прогуло,
земля здригнулась тупотом копит...
Неначе громом вдарило в степи,

і знову тиша... Вітром замело...
І раптом... — в небосхил вогнисті гори...
Умань в вогні!.. Козацький гнів говорить!..

II.

»Гонто, Гонто!
Оце твої діти!
Ти нас ріжеш, заріж і їх,
Вони ж католики!«

(Т. Шевченко)

Дрижить земля під тупотом борні
горять ряди тополь, неначе свічі...
»Карай ляхів!« гремить козацький гнів,
і глушить гук прокльонів, брязкіт січі...

Ось, шибеників ряд горить в вогні,
і крук своїх на похорони кличе...
Ховають немовлят бліді обличчя
закляклі груди мертві, матірні...

Там Гонта править суд на майдані,
де кров річками в озеро розлита...
Найшов синів своїх... І езуїта...

і блиснув ніж на голови буйні...
А потім — зойк пронизливий, та дикий:
»Сини мої! Чого ж ви католики?!...«

III.

А хто такий
у чорній киреї
через базар переходить.

(Т. Шевченко)

Останні полум'я з пожегу лунуть...
Останні прокляття, останні крики...
Потім — бенькет, і танці, і музики:
»Гуляйте, діти! Нехай ворог гине!...«

А Гонта де?

Закутаний у сині
завої диму, хмурий, та великий,
крадеться майданом, де зойки дикі,
і де по горах трупів бродять тіні...

Схилився, й щось між трупами шукає...
Вороння з криком злякане знялося...
І раптом зблід... І в розпачі безкраїй

рве з голови скривавлене волосся...
Два трупи взяв. — Сховався у пожезі...
... Звучало довго: »Кари ляхам! Кари!...«

IV.

(Молитва Гонти)

»Молюсь Тобі, степів грізних дитина,
народжений серед дощу вогнів.
Мене зродив важкий, народній гнів,
що вибухав, колов мене невпинно...

Не каюсь! Ні! це все за Україну,
на жертвенник прийдешніх, юних днів...
Для Неї вбив я зрадників синів,
і став з самою смертю побратимом...

Молюсь, Всевишній, щоб із тої крові
зродилась воля дальших поколінь...«

Перехрестивсь...

Зіпнув болюче брови...

Поцілувавши землю, рік »Амінь«...

Страхнувся...

Встав.

Пішов, де гуркіт бою...

...За ним йшла смерть нечутною ходою...

ДО ПОРТРЕТУ ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

**Далекі обрії горять в вогні.
Далекі обрії тремтять в загравах.
Ти, Гетьмане, на спіненім коні,
в руці стиснувши булаву держави**

**летиш вперед, і кличеш: »До борні!«
...Дуднить земля... Ідуть хоробрі лави.
І кровю запечатуються дні,
останні дні зухвалої Варшави.**

**Над степом сонце вже розлило мідь,
востаннє спалахнуло і погасло.**

**А Ти ведеш, скеровуєш у наступ
у зареві нових й нових побід,
незломно гордий, кремезний, жиластий...**

...І так глядиш зза сутінків століть...

ПОХІД ІГОРЯ

Давно вже сонце запалило обрій,
і синю тінь кидає ніч прозора...
Гуде Дніпро... Кида піністі гори,
і Див сичить віщування недобрі.

Щити червоні, і криваві зорі,
дрижить земля під дужим кроком Обрів.
Це Святославича полки хоробрі
спішать збагрити кровю Чорне Море...

Прозорий ранок розправляє крила,
і сипле срібло в синю далечінь...
Невже ж не вернеться завзяття й сила?!
Невже ж поржавіють щити й мечі?!

Пливе... Спокій... Чекає, як чекала
на пімсту, ще не пімщена Каяла...

»Ой, у полі жито
Копитами збито.«

Всмінулася волошками блакить,
мережаться хмарки русоволосі...
Під вітер дзвонить золотим колоссям
хвиляста шовковість достиглих жит...

Ген-ген, у полі, серп женців блищить,
і золотіють соняшні покоси...
Земля плодюча, в золоті лежить,
останню дань наїзднику приносить...

Це золото — приманливий тягар
до сонця вигинається — манитьсЯ...

— — — — —
Зміни у сталь русоволосість хмар,
хай символ помсти зрине, блискавиця

І там, де жито копитами збито,
воскресе Той, кого у нім забито!...

П Е Р Е Д Б У Р Е Ю

Схилився день на золоті жита,
упало сонце в Дніпрові пороги.
Під обріями — куряться дороги,
і хмарою — курява золота.

Женці вертаються з жнива по хатах.
Тремтить в гарячій просторі тривога,
і тіні йдуть по зляканих степах,
степах забутих, і проклятих Богом...

Нависла тиша оливою тяжить.
Могила спить... Застигло спіле жито...
Когось скатовано... Когось убито...

Хтось підійма п'ястук в німу блакить...
Над степом вечір мертвенно лежить,
а Схід горить, у хмарах оповитий.

ПОХІД ОРДИ

По хмарах місяць, мов човен пливе,
і розсипає сяйва срібну мертвість...
А чорний степ — звірюкою реве,
дрижить земля кривавим кроком смерти...

Дзичання... Свист... І кососкулі черти
облич азійських... Хмароломом рве
струя жорстока...

Жити, або вмерти
в степах чужих... Гадюкою повзе

за ними чад попалених руїн,
осіннє небо — миється в загравах.
І дзвонить вітру похоронний дзвін,
і пише час криваву книгу слави...

»Козаченьку, куди йдеш,
Невже жалю не маєш?«

Жарке полудне лунко в дзвони дзвонить,
і даль пестить покірливі жита.
Вже пил осів... Вже день зітхнув вороний
і тільки в далі — тихнуть копита.

Чого ж дівчино голівоньку клониш?
Чому ж цей біль в затиснутих устах?
Бо он, в житах, там стежка золота...
Там милий їде в бій...

Важкий, червоний,
і тихий вечір бронзу розілляв...
і місяць вийшов в сріблі погуляти.
А ти стоїш, і слухаєш... Здалля —
здається чуєш: Крик, вогонь, гармати...

Літа минуть... Вже вернуть з поля бою...
А ти впадеш над рідною труною...

ТАТАРСЬКИЙ ТАБОР

I.

Весь табір спить. Лягають тіні ночі
танцюючи по зляканих шатрах...
І сон літає, ледвочутний птах,
лиш вартові вглибляють в далеч очі.

Давно затихли розпачі дівочі...
Ясир вже спить... В бурхливих, хижих снах,
зростає воля в прадідних степах,
молитву помсти ярої шепоче...

І чуто кобзу, й співи одаліски,
а поруч — тихий стогін ясиру.
Лиш де-де хтось в одчаю крикне різко,

і в судорогах землю рве сиру.
На гамір, крик, на різкі гули, свисти
спадає ніч у зорянім намисті...

II.

Вже ніч пливе нечутно і широко,
і розливаються сріблясті хвилі...
Поміж шатрами — татарин похилий
крадеться, мов хижак пруживим кроком.

Ось - ось — ясир... І бранка кароока,
мов мрія ночі, що струнка й безсила,
до себе вабить, і шепоче: »Милий!«
і гнуться палко і стегна і боки...

Сплелися тіла два в цупких обіймах.
...А ніч застигла, мов холодна криця...
Рука її нестримно, та спокійно
підносить ніж...

А очі мов в вовчиці...
Різкий удар... харчання татарина...
І бранка встала...

»Це за Україну!«

III.

У морю хмар втопився місяць срібно,
розприснувши пінливі буруни...
І чвалом вітер - степовик побідно
пігнав по тирсі... Загули громи,

В далекій тиші заскиглили відьми,
і кинулись на стоптані лани...
Біліє табор... Тліє вогник мідний,
і сторож куняє... Блукають сні...

Ось — вогник блис... І раптом — гуркіт дикий...
Ось постать чорна... Далі ще одна...
Ясир рве пута... Стріли... Метушня,

і линуть в простір передсмертні крики...
Горять шатра... Останнє, дике: »Алла!..«

а бурна ніч із громами гуляла.

К Р У Т И

**Земля дрижала. Схід в вогнях жеврів.
Сурміли сурми. Гримали гармати.
А в їх очах вогнистих, та завзятих
горів святий, благословенний гнів.**

**Ішли, де білість сніжанних полів,
де смерть взялася з вітром танцювати.
Свистали кулі... Рвалися гранати,
— і постаті майнули в вир вогнів.**

**І прогоріло... Порохом зайшло...
Могилки триста заросло травою.
А ти, як все, усміхнене село
сниш сині сні в солодкому спокою.**

СМЕРТЬ КАЛЬНИШЕВСЬКОГО

I.

Нависло небо оливою похмурим...
Земля затвердла на холодну крицю.
І вихор вис — ранена вовчиця,
і дреться з зойком об холодні мури...

Тут день, мов ніч... Невиразні контури...
Холодне сонце, мов стріла промчиться,
і знову тоне світ в сніговій бурі,
щоб в чорній ночі заховати лиця...

А в келії карбованій літами
лягає тінь...

Це Він у рясі ходить,
і думи шле туди де ясні води

і мірять крок його холодний камінь...
Молитву Богу шле чоло пророче,
і тонуть в споминах старечі очі...

II.

Садок вишневий... Хатка, і степи...
Поля — поля... Ставку чорняві очі...
І день склоняючись в обійми ночі
в останнє далеч степу золотить...

Життя — мінливо-золота блакить
спада серпанком на чоло діточе...
У матері пеститися він хоче
і чує, як вона його пестить...

»Люби до скону рідну Україну,
і до остатку сили борони!«
...А він глядів в блакить прозоро-синю,

й побіг, де маняць золотом лани...
І зупинивсь — аж в зелені степів,
і слухав музику солодких слів...

III.

Кружляє степ... Спадає височінь
вогнисто розчахнувшись на двоє.
Бичують землю блискавок бичі,
і обрії тремтять в загравах бою...

Під ним — буланий віжки гризучи
вужем спинається, кида піною...
А перед ним — похмура далечінь
вгинається під крок козацьких воїв...

Блиснула булава в тугій руці,
на північ скерувалася ворожу...
В останній бій...

Пожари...

Вістовці

відомлять про руїну Запорожжя...

І крізь вогонь, хугу, що вніє вовком
примарою зближаються — Соловки...

IV.

»О, дай востаннє сісти на коня,
дай спалахнути ще вогнем веселим.
Нехай з землею він тюрму зрівна,
хай понесе мене, де рідні села,

де рідний край знеможений кона.
Дай булаву, що гнівом грізним велить!«
...На склі тремтить останній подих дня,
понура тиша спить на стінах келій...

Старий, що під іконами клячить
зриваєсь раптом з брудної підлоги...
палають очі...

»Дай оборонить!..«

І заточився...

Підкосились ноги...

З хрестом лежить він мертвий на землі...
І вічність спить на зоранім чолі...

ЧОРНОМОРСЬКІ СОНЕТИ

I.

Вже димний обрій зціпенів на камінь.
Рванувся вітер, сколихнув степами,
пролетів морем, збурич чорну хвилю,
і стадо чайок зляканих розквилів.

І розгорнулись ранішні тумани.
Червоне сонце, мов кривава рана
пливе по морю, чашу крови хилить,
і золотить його бурливу силу.

І байдаки, із вітром в перегони
вдаряють вістрям хвиль холодне лоно.
Козацтво гомонить, і люльки курить,
з усмішкою глядить в майбутні бурі.

Жагою помсти вибухає бунт:
»На Кафу! На Синоп! На Трапезунт!«

II.

Просяк вже кровю чорний камінь стін.
Спинаються в німій молитві руки.
І глухне стогін в темні склепінь,
і чорні тіні, наче чорні круки...

І сторож - яничар кида проклін,
і зір його — зір лютої гадюки.
Таволга. Ятаган. Кайданів дзвін,
у крові родиться нестерпна мука...

Зірвавсь хтось. Припав грудьми до ґрат
— останній промінь сонця в морі гинув.
За обріями — де не бачить кат...
Невже ж це правда?

Гості з України?.. —

»Прийдіть! Прийдіть! О, визвольте нас з брану!..«
І захарчав під вістрям ятагану...

III.

Вже місто спить у тіні мінаретів.
І ночі зоряної срібний спів
паде на сонну втомленість дахів,
на морські хвилі, що нестримним летом

вдаряються об камінь берегів...
А на твердині чорні сілюети
спадає сон з зоряного намету
над заливом, що місяцем прозрів.

Вже треті півні в далечі запіли,
пробуджені заскиглили чайки...
Ударила об сонний беріг хвиля,

і винесла мовчазні байдаки...
Ляга туман, що місяцем мигоче
на тихе плесо вод, на срібло ночі...

IV.

На мурах бій... Прокляття, трупи, дим...
Вогнистий стовп розтяв застиглу тишу.
Це — запорожці в штурмі сталевім
несуть побіду на блискучих списах...

Пожар підходить кровю... Лише дзвін
вюнкх шабель... Гармати гнівно дишуть.
І хвилі злі, збиваються у грім,
криваве злото пожару колишуть...

Невольники рвуть пута... Зпід землі
виходять чорні, повні мести й кари...
...І довго ще кривавились шаблі,
й вогні глitalи трупи яничарів...

І густне дим...

Земля зникає в млі,

Гуляє смерть...

Набрякли кровю хмари...

V.

**Ще курява не встигла розійтися,
як злотом злопотіли хвилі — криця,
і ранок, що прийшов в туманних снах
втопив жорстоку ніч у бурунах.**

**Нехай же море скаженіє, злиться!
Хай блідне з жаху зсиніла блакить ця!
— Під купами румовищ, що в вогнях,
ще тліє трупів погорілий пах...**

Пливуть...

**Лунає пісня молодеча,
що протинає хвиль дзвінку хуртечу,
і поруть, ріжуть дужі байдаки
цей ранок кучерявий, і палкий.**

**І попливуть побідою ще п'яні
на тихі води сонного Лиману...**

К И І В

I.

**У синяві степів, у слави димі,
де Дніпр рвучкий основи міста мис,
де доля — тінню лютої повії,
ти сниш минувшину непримириму.**

**Пливуть віки верхами золотими,
і буревії війн вовками виють.
На лицарський порив блакитній Київ
благословляє Великий Володимир.**

**Крізь золото козацької держави
пройшли орди. Хрипів кривавий Батий.
Вогнем і кровю карбували славу
сини твої кремезні і чубаті...**

**А Ти стоїш, щоб з смертю воювати
наперекір покореній Полтаві.**

II.

Вже хмари котять північний туман,
лягають брилами на древне місто.
Померкло злото догорілих бань
і буря бє сухим осіннім листом.

Пустило сонце кров руду із хмар,
і потонуло, кануло в безвісті.
На сконі дня росте грізний кажан,
це — розправляє тіні крил Мефісто.

Під ним у муках корчиться Дніпро,
і виє степ голодною хугою.
На твоїх бруках знов чорніє кров,

голодна смерть нечутною рукою
спиня людей...

Під мурами, під тином,
там тіні йдуть з блискучими очима...

III.

Ударами здригнеться далечінь,
загровами покриється багрово.
Проти мечів піднімуться мечі
і порохом руїн закуриш знову.

Крізь дим пожеж, харчання і кличі,
потвори танків у вогні і крові,
з дітьми зарізаними на плечі
знов тіні Гонтові й Залізнякові.

І поховають... Спомин припаде
страшні могили, наче древній порох
і встане сонце дуже й молоде

над вежами Софійського Собору.
На ліс, на степ, на гори і пороги
заграють дзвони пісню перемоги.

* *
*

Стою в степу. І хижий вітру спів
вдаря в лице, скуйовджує волосся,
і мчить по тирсі морем бурунів
ген-ген за обрій...

Полум'ям знялося
блакитне небо. Обрій догорів.
Лягає ніч, мінливі сни приносить,
і мертвий місяць срібним сяйвом росить
старі дахи послулих хуторів...

І меркне Гонта й хмурий Залізняк,
і гаснуть їх кривавії контури.
І знов здригається в жадобі бурі

налита кровю і вогнем земля...

Минає ніч... Зникає далеч хмура,
а Схід уже на день благословля...

С О Н Е Т И

ВЕСНЯНІ СОНЕТИ

I.

В повітрі скрізь — хмарки русоволосі
закучерявили дзвінку блакить
а теплий вітер леготом пестить
шовковий килим трав, цвітів.

А роси
мінняють яркість барви кожду мить.
Вирує ліс шумкий, простоволосий,
в повітрі жайворон дзвенить, підносить
тремтячу пісню в неба оксаміт.

А ти лежиш розмріяна, надхненна,
о, дівчино розквітла і п'янка.
Спада коса на соняшні рамена,
хвилює лебідь - груди...

Благословенна!
Вже спіє Сонцем спліднене життя
в Твоїх гарячих і блакитніх венах...

II.

**Всміхаєшся. Шовково пестиш квіти,
бруньок перлини наливаєш медом,
мережиш мрії з ясних оксамітів,
про сонце, що зайде на ніч до тебе.**

**Солодке тіло, біле, наче лебідь,
і очі сині, наче самоцвіти.
Зроди життя, щоб зривом динаміту
ударило в лице погідне небо.**

**Зроди життя буйне і кучеряве
з мечем в руці, з залізним серцем в грудях!
Нехай піде у бій, в хоробрих лавах,**

**хай криком бою сонний світ розбудить!
І виведе із чорної безодні
весну нову, святу весну народню!**

Н О К Т Ю Р Н

У далечі замріяній, імлістій
застигли зорі в мерехтливій тиші...
Це ніч гуляє в зорянім намисті,
і вітер ряд тополь шумких колише.

Три зорі грають в грі семибарвистій.
Під ними дім біліє квітом вишні.
Вирує ліс за ним зеленим листом,
і місяць родить привиди розкішні...

А Ти стоїш струнка, граційна, боса,
немов русалка — в мрій прозорім храмі...
пестиш рукою тріпотливі роси...

...Ще мить — і знову стін холодний камінь,
що знов зіму у літо мрій приносить...
...А Ти застукала у серця брами...

НА ЕМІГРАЦІЇ

Вже котить бронзою смагливий вечір,
горять дахи від соняшних проміть.
І тільки в синій сутіні ожить
всім поривам і мріям молодечим...

Тоді вгаває міста колотнеча, —
замість дахів — блискуче злото жит,
і думи мчать крізь бурі, та хуртечі
в далекий степ, де райдужна блакить,

де вічна синь козацького простору,
де хижий гуркіт чорноморських хвиль...
А тут — крізь дні, крізь ночі непрозорі

шулікою понад ліси і гори
летить нестримна мрія з диких піль...
І гасить біль... Нестерпний, гострий біль...

ОСІННІ СОНЕТИ

I.

Всміхається блакитньоока осінь
зза кучерявих звоїв сивих хмар.
Ліси знялися в золотий пожар,
крізь листя мчать вітри простоволосі

плакучим вербам чешуть русі коси,
і кровю повнять соняшний пугар.
І розсівають перлистий янтар
холодні, мов мечі осінні роси...

А потім небо хмарами вагітне
нагнеться над землею, що в вогнях.
Заграє вітер в дощевих струнах

пращальну пісню. Хижу, непривітну...
А потім — тиша...

Крізь застиглий спокій
зими холодні, ледвичутні кроки...

II.

Осіньне листя вже у бронзу дзвонить,
сміється сріблом ранішня імла.
Не все ти, земле чорна, віддала
з плодючого, розораного лона.

Ти дала овочів достиглі грона,
солодкість вин...

Розірвані тіла
дерев, кущів пурпуром обвела
під допровід вітрів дзвінких симфоній.

Ти не зродила ґенія — титана,
щоб в загравах і бурях перепон
списав у крові стоптаний закон,

і вивів рід свій з забуття, омани...

Вже ранок стукає в шибки вікон,
виходить сонце вологістю пяне...

М Р І Я

Я бачу все Тебе в вишневім цвіту,
у росності рожевих пелюстків.
Давно вже обрй синій догорів
усмішкою привітливого літа.

Хотяй природа в хмарах оповита
шле з вітром в танок золото листків,
я завжди чую Твій безжурний спів,
і радісність веснянної блакиті.

І виростаєш плекана в уяві...
Я пізнаю Тебе: це Ти, Весна!..
Хоч тоне світ в безрадісній темряві,

хоч стигнуть візерунки на вікнах...
»Люблю Тебе!..«

Мов в сні підношу руки...
...І тоне в тьмі крик болю, і розпуки...

* *
*

Осінній вечір сипле сірий попіл,
на стомлені дахи, чужинні бруки.
І хмар важкі, дощем набряклі руки
у бурунах осінні зорі топлять...

Холодний дощ востаннє землю кропить,
щось зграями літають чорні круки!..
Так хочеться, хоч викриком розпуки
протягти тьму, що гній смердячий ропить.

Нехай вогні гнилу ударять темінь,
здрігнуться заулки під згук батарей.
Хай трупи, кров! Хай день тугий, мов кремень!

Хай ранок, що стрункий, золотоперий
прийде на трупі стлілого сьогодні!
А ніч нехай упаде у безодню!

О С І Н Н І Й Р А Н О К

Вже чорна ніч в туманах ранніх тоне
скриваючи в кущах ще сили злі.
І тихе сонце наче кров червоне
пливе вгору на синім неба тлі...

Осінній ранок пурпуром холоне,
купається в молочній сизій млі,
І хижий вітер, наче баскі коні,
копитом бе по зляканій землі.

Повітря, мов вино, міцніє пьянко,
останній лист — в незайману блакить
летить із вітром в передсмертнім танку...

І спіє день.

Ясніє кожна мить...

З усмішкою, що золотом горить
застигла смерть на синіх крилах ранку...

* *
*

Важка туга, мов ржа, що їсть залізо.
І небо — оливо... Чужинна самота...
І міста гамір... люди, і сльота,
і ліхтарі туманні, наче сизі...

Йде ніч осіння, що блукає низом...
Втікаю від людей, мов хижий птах,
і мовчанку скриваю на устах,
кохаючись вогнистим злотом візій...

І чую: Тишу ночі сонну ломить
крицевий крок стрункогортних лав...
...Ніколи я нікого не кохав,

так, як Тебе, Незнане, Невідоме...
О, дай нам жити бурею заграв,
дай спалахнути блискавками грому!..

**ПОЛЯГШОМУ ПОБРАТИМОВІ
ОЛЕКСІ БЛИСЛОВУ.**

**Вже молитви тремтять в горінні свічок
і сивий дим кадильниць хмелем пнять.
Схилились чорні постаті в тумані,
далекі дзвони задзвонили тричі...**

**Побожністю горять німі обличчя,
в застиглій готиці чужого храму.
»За Твою кров, за побої, за рани
Твій дружній спомин нас на помсту кличе...«**

* * *

**А там, де хижі дебри, й гори сині
Тобі співають пісню колискову,
де сходять зорі, де за полонину**

**туманом сивим в далеч пурпурову
спадає ніч — там чути відгук бою —
це местники кують холодну зброю...**

БУРЛАЦЬКЕ

**Як ранок зійде юний і червоний,
мов з розквіту розсміяних вишень,
коли в тумані зроджується день,
і мчать у безвість снів вогнисті коні,**

**встаю з землі розораного лона,
молитву шлю. Ступаю до стремен.
Тремтить в блакитній далечі ген-ген
моя мета, мого життя корона.**

**До неї йду. Незнаний. Незбагнутий.
Крізь шум лісів. Крізь спеки пустарів,
крізь дим і смерть. Крізь злидні і крізь скрути.
Крізь чорні лави хижих ворогів.**

**Я меч верткий уперше нагострив,
щоби уперше в герці спалахнути!**

